

1 Bedre lokalsamfunn med Høyre

3 1. Innledning

4 Politikk handler om visjoner, vilje og evnen til å prioritere. Det handler om å skape en god fremtid for
5 deg selv og dem du er glad i, for samfunnet du er en del av, og for barna du ennå ikke har møtt.

7 For å skape en god fremtid må vi handle. Vi må drømme. Og vi må tørre å forandre for å bevare det
8 gode i lokalsamfunnet vårt.

10 Vi står foran store utfordringer i lokalsamfunnene i årene som kommer:

- 11 • Kommunene må bli grønnere og mer digitale. Norske kommuner må gå foran i det grønne
12 skiftet, slik at lokalsamfunnene våre er bærekraftige. For å skape moderne kommuner må vi
13 bruke flere digitale løsninger – både for å forenkle tjenestene, men også for å sikre at vi
14 bruker arbeidskraften vår på best mulig måte.
- 15 • Kommunene må satse mer på kompetanse og inkludering. For mange står i dag utenfor
16 arbeidslivet, og får ikke bidratt med det de kan. Samtidig har både næringslivet og offentlige
17 sektorer behov for arbeidskraft. Riktig kompetanse og god arbeidsdeling er en forutsetning
18 for gode, effektive og trygge tjenester.
- 19 • Kommunene må bli aldersvennlige. Vi blir flere eldre og lever lenger. SSB anslår at antallet
20 80-åringer vil doble seg om tjue år. Å skape et aldersvennlig samfunn handler om hva vi som
21 samfunn kan gjøre for at hver enkelt skal kunne bruke sine ressurser.
- 22 • Kommunene må også få mer frihet til å løse oppgavene de har ansvar for. Detaljerte krav går
23 utover kommunenes handlingsrom og mulighet til å levere tjenester tilpasset innbyggernes
24 behov.

25 Det er i lokalsamfunnet og kommunene vi lever livene våre, og det er her vi bygger grunnlaget for
26 fremtiden, gjennom samhandling med frivilligheten, næringslivet og sivilsamfunnet. Et godt
27 lokalsamfunn kjennetegnes av at vi setter pris på og heier på menneskers engasjement og
28 innsatsvilje.

29 Høyre vil at det skal være trygt i ditt lokalsamfunn. Du skal kjenne at du hører til der du bor. Det skal
30 være mulig å bidra i nærmiljøet på dine premisser. Høyre vil at du skal få bestemme mest mulig over
31 ditt eget liv og din egen eiendom.

33 For Høyre er prinsippet om lokalt selvstyre grunnleggende. Det er lokalpolitikkerne som sammen med
34 sine innbyggere, ansatte, frivillige organisasjoner og lokale bedrifter, kjenner sine ønsker og behov
35 best. Derfor vil vi la oss inspirere av Danmark som har sluppet kommunene fri. Vi vil ha økt lokal
36 handlefrihet.

38 2. Høyres mål for kommunen

39 Høyre vil bygge Norge for fremtiden. Vår samfunnskontrakt innebærer en forventning om at alle
40 bidrar til, og deltar i, samfunnet. Det er for mange i arbeidsfør alder som står utenfor arbeid, aktivitet
41 eller utdanning. Samtidig har vi store uløste oppgaver i samfunnet. Vi har bruk for alle. At så mange
42 som mulig har en jobb å gå til er avgjørende for finansiering av brede, felles velferdsordninger. Derfor
43 må vi fornye samfunnskontrakten, slik at alle som kan jobbe, får være med på å bidra. Vi må i større
44 grad benytte oss av alle menneskers potensiale, og evne, til å bidra. Barn og unge må gis mulighet til
45 å nå sine drømmer gjennom en god skole. Velferdsordninger må gi oss et sikkerhetsnett, men vi må
46 også stille krav. Å stille krav er å bry seg.

48 I regjering ga Høyre kommunene større handlingsrom i bl.a. arealpolitikken. Beslutninger bør tas så
49 nær den enkelte, familien og lokalsamfunnet som mulig. Derfor vil vi slippe kommunene fri. Dette
50 innebærer at kommunene kan få nye oppgaver og økt lokal handlefrihet.

51

52 Høyre mener følgende skaper gode, trygge og inkluderende lokalsamfunn:

- 53 • En god barndom, at ungdom fullfører skoleløpet og at voksne inkluderes i arbeidslivet er
54 nøkkelen til god samfunnsutvikling.
- 55 • De største forskjellene i Norge er mellom de som har en jobb og de som ikke har det. Vi
56 trenger et arbeidsmarked som har plass til alle, også de som ikke er helt A4.
- 57 • Vårt mål er ikke å bekjempe rikdom, men å utjevne forskjeller ved å løfte mennesker ut av
58 fattigdom.
- 59 • En god barnehage og skole, lønnsomme private bedrifter, god infrastruktur og et mangfoldig
60 kulturliv gjør det attraktivt å bo i hele landet.
- 61 • Vi trenger flere innbyggerrettede digitale løsninger som inkluderer alle.
- 62 • Vi vil ta vare på naturen og forvalte samfunnsverdier i et generasjonsperspektiv gjennom
63 bærekraftmålene.
- 64 • Kommuner og fylkeskommuner må gå foran i det grønne skiftet sammen med næringslivet.

65

66 **3. Individet i et mangfoldig lokalsamfunn**

67 En av menneskets viktigste egenskaper gjennom tidene er evnen til samarbeid gjennom interesse og
68 forståelse for hverandre, uavhengig av alder, kjønn, etnisitet, utdanningsnivå eller livssyn. Dersom
69 dette samholdet brytes ned, kan vi oppleve utenforskap, fallende sosial tillit og politisk polarisering.

70

71 Høyre mener et mangfoldig samfunn må bygge på våre felles verdier, normer og tradisjoner. For å
72 skape gode lokalsamfunn er det viktig å anerkjenne og verdsette at vi alle er unike. Enkeltmennesket
73 skal ha frihet til å tro, mene og leve i tråd med egen overbevisning. Derfor må også kommunene
74 legge til rette for individets frihet og ikke regulere private forhold mer enn nødvendig.

75

76 I Høyrestyrte kommuner skapes velferden i samspillet mellom privat, frivillig og offentlig sektor. Det
77 offentlige skal betale, og sikre kvaliteten på velferdstjenestene, uansett om den leveres av en privat
78 eller offentlig bedrift. Mangfold bidrar til innovasjon. Det sikrer at vi har tilstrekkelig kapasitet i
79 velferdstjenestene våre, og det gir den enkelte mulighet til å velge mellom tilbud og tjenester som er
80 tilpasset egne behov. En kommune hvor private initiativ er velkomne bidrar også til at
81 lokalsamfunnene bygges nedenfra og opp.

82

83 *Utdanning, kompetanse og arbeid for sosial utjevning:*

84 Høyre vil fortsette å jobbe for et samfunn med små forskjeller og høy tillit mellom folk. En god skole
85 og et åpent arbeidsmarked er de viktigste tiltakene for å gi flere en sjanse til å realisere sine
86 ambisjoner og bidra til fellesskapet.

87

88 Gode grunnleggende ferdigheter og gjennomført videregående opplæring danner et viktig grunnlag
89 for deltagelse i samfunns- og arbeidsliv. Høyres mål er at Norge skal ha verdens beste lærere som kan
90 sikre alle barn og unge god kvalitet i opplæringen. Innsatsen skal starte tidlig og alle barn skal lære å
91 lese, skrive og regne. Ingen barn er like og alle elever fortjener å bli sett og møtt på sitt nivå.

92

93 Behovet for fagarbeidere er stort. Å få flere til å velge et yrkesfaglig utdanningsprogram er viktig for å
94 sikre velferdssamfunnets bærekraft i omstillingen til en grønn og fremtidsrettet økonomi.

95

96 Arbeidslivet krever stadig mer kompetanse. . Det er viktig at ingen går ut på dato som følge av
97 manglende kompetanse, og at arbeidslivet får tilgang på den kompetansen de trenger. Utdanning må
98 i større grad være tilgjengelig gjennom hele livet, uavhengig av familiesituasjon, jobb og bosted.
99

100 Høyre mener:

- 101 • vi må styrke det kommunale selvstyret ved å fjerne flere statlige reguleringer på en rekke
102 velferdsområder
- 103 • god integrering som prioriterer språk og utdanning er noe av det viktigste for å lykkes
104 med å utjevne sosiale forskjeller
- 105 • en god skole som setter kunnskap i sentrum, der elevene utvikler sine evner og opplever
106 læringsglede og mestring, er det viktigste sosialpolitiske virkemiddelet vi har
- 107 • at grunnskolen skal ta hensyn til at barn lærer på forskjellige måter og har ulik
108 motivasjon for læring
- 109 • at kommunene gjennomfører en ungdomsskolereform med blant annet obligatorisk
110 yrkesfaglig valgfag for elevene på lik linje med språkfag, oppfølgingsplikt for skolen ved
111 fravær, og at det legges til rette for en mer praktisk tilnærming i tradisjonelle teorifag
112 som matematikk, norsk og engelsk
- 113 • at alle skal få reell mulighet til å gjennomføre videregående opplæring
- 114 • Kommunene må sikre at elevene er godt forberedt etter endt ungdomsskole, og det må
115 legges til rette for godt samarbeid mellom ungdomsskolen og videregående skole
- 116 • at vi må utvikle en politikk for kompetansepåfyll og opplæring gjennom hele livsløpet,
117 blant annet ved å legge til rette for etter- og videreutdanning for ansatte og de som står
118 uten jobb gjennom målrettede incentivordninger
- 119 • det må utarbeides mer systematiske opplæringstilbud rettet mot utenlandsk
120 arbeidskraft, herunder språkundervisning
- 121 • tiltak for sosial utjevning må settes målrettet inn mot de som trenger det mest
- 122 • vi må legge til rette for at det skal lønne seg å skape arbeidsplasser i privat sektor som
123 sikrer at færre faller utenfor arbeidslivet

124

125 *Et aldersvennlig samfunn:*

126 Vi lever lenger og blir stadig eldre. Det er et gode at vi blir eldre, og at de eldre oftere er sprekere enn
127 før. Seniorene må derfor få mulighet til å bidra på egne premisser og det må lønne seg å jobbe lenger
128 enn i dag.

129

130 Kvalitetsarbeidet *Leve hele livet* må følges opp i kommunene. Målet er at alle eldre skal få bedre
131 hjelp og støtte til å mestre livet. *Leve hele livet* handler om de grunnleggende tilbudene til eldre: mat,
132 aktivitet og fellesskap, helsehjelp og sammenheng i tjenestene.

133 Høyre vil:

- 134 • skape et aldersvennlig samfunn
- 135 • fortsatt jobbe for flere fagarbeidere og sykepleiere med høy kompetanse i helsetjenesten
- 136 • legge til rette for at eldre kan bo lengst mulig hjemme, blant annet ved hjelp av helse- og
137 velferdsteknologi
- 138 • at sykehus og kommuner skal gå fra å være parter til å bli partnere.

139

140 *Bygd og by:*

141 Høyre vil bidra til at det er like attraktivt å bosette seg i bygd som i by. Gode lokalsamfunn i hele
142 Norge forutsetter offensive satsinger på samferdselsutbygging, mer makt og ansvar til sterkere
143 kommuner og fylkeskommuner, vekstfremmende næringspolitikk og moderne velferdstjenester som
144 forenkler og forbedrer hverdagen. Vi vil satse på sterke og inkluderende småbyer og større

145 tettsteder, som med gode tjenester og levende sentrum kan fungere som regionale kraftsentra og gi
146 drahjelp til distriktskommuner som mangler kapasitet og kompetanse.

147 Høyre vil:

- 148 • at Stortinget i mindre grad skal detaljstyre kommunene gjennom normer og øremerkede
149 midler
- 150 • gjøre det attraktivt å bo og jobbe i hele landet gjennom å gjøre det lønnsomt å skape
151 private arbeidsplasser
- 152 • ha sterke regioner og regionsentre rundt om i landet. Dette er en forutsetning for et
153 desentralisert bo- og tjenestetilbud.
- 154 • legge ned fylkeskommunene og fortsette arbeidet for større og mer robuste kommuner
155 med tilgang på god fagkompetanse
- 156 • støtte opp under prinsippet om generalistkommunen, der alle kommuner har de samme
157 oppgavene. Samtidig er Høyre åpne for at de største kommunene kan få nye oppgaver og
158 inngå frivillige regionale samarbeid om oppgaver
- 159 • bygge ut gode samferdselsårer gjennom veier, bane og på sjø
- 160 • at alle skal ha god tilgang til digital infrastruktur uavhengig av hvor man bor
- 161 • ha desentraliserte statlige og regionale arbeidsplasser

162

163 *Kultur og fritid:*

164 Kulturarv, frivillighet og fritidstilbud er en del av nasjonens og kommunens identitet, og skaper
165 tilhørighet. Et mangfoldig kunst-, kultur- og idrettsliv bidrar i samfunnsoppbyggingen, og beriker
166 menneskers liv. Vår evne til samfunnsdeltagelse er særlig knyttet til språket. Høyre vil:

- 167 • ta vare på kulturarven gjennom bruk og forvaltning
- 168 • legge til rette for å ta vare på norske mat- og kulturtradisjoner
- 169 • ha en tydelig frivillighetspolitisk plattform i alle kommuner som støtter opp under de
170 frivilliges eget engasjement

171

172 *Vår arbeidshverdag:*

173 Alle har et behov for å bli verdsatt og kjenne at vi er til nytte. Det er mangel på arbeidskraft i mange
174 kommuner og det er mangel på viktige yrkesgrupper. Når antallet eldre øker, må det tilrettelegges
175 for at flere kan stå i arbeid lenger.

176

177 Høyre mener:

- 178 • et levedyktig næringsliv er helt grunnleggende for å sikre velferdstjenestene våre,
179 fremtidens løsninger for klima og miljø, samfunnsliv og inkludering
- 180 • vi må intensivere samarbeidet med næringslivet for å få flere ut i arbeid
181 at vi må tilrettelegge for at alle relevante yrkesgrupper kan benytte seg av
182 hjemmekontor i alle deler av landet

183

184 **4. Klimaendringer og natur**

185 Høyrestyrte kommuner skal ta vare på naturen, bidra til å bremse klimagassutslippene, forhindre
186 naturkatastrofer og forvalte samfunnsverdier i et generasjonsperspektiv. Våre etterkommere skal
187 overta et samfunn i bedre stand enn det vi selv overtok. Vern og bruk må i hovedsak bygge på lokal
188 tilslutning og forvaltning.

189

190 *Det grønne skiftet i kommunen*

191 Offentlige aktører har en betydelig markedsrett og er sentrale for å redusere norske
192 klimagassutslipp. Norske kommuner og fylkeskommuner må samarbeide med private bedrifter for at
193 vi skal nå bærekraftmålene.

194

195 Kommuner og fylkeskommuner har en nøkkelrolle i klima- og miljøarbeid gjennom arealplanlegging,
196 og spiller en sentral rolle i arbeidet med å håndtere klimaendringene blant annet gjennom sikring
197 mot oversvømmelser og skred.

198 Kommunen og fylkeskommunen skal være foregangsvirksomheter i klima- og miljøpolitikken. Høyre
199 vil:

- 200 • at alle kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide egne klimabudsjett og klimaregnskap
201 med for eksempel fokus på arealplanlegging, klimavennlige bygg, overgang fra fossile
202 løsninger, klimavennlig transport, og høyest mulig grad av gjenvinning og gjenbruk.
- 203 • at eiendomsretten skal være et bærende prinsipp i lover og regler
- 204 • legge stor vekt på lokaldemokratiet i plan- og bygningsaker samtidig som viktige
205 internasjonale og nasjonale hensyn ivaretas

206

207 *Kommunikasjon og samferdsel*

208 Gode kommunikasjonsløsninger er viktig for innbyggerne og arbeidsplasser i hele landet, i tillegg til at
209 det er viktig for å nå klimamålene. Vi må ha et effektivt transportsystem, utbygd mobildekning,
210 bredbånd og grønne mobilitetsløsninger som fungerer i folks hverdag.

211

212 Høyre vil:

- 213 • styrke kollektivknutepunktene med kort vei til arbeid og servicenæringer
- 214 • jobbe for innovative og effektive kollektivløsninger
- 215 • videreutvikle byvekstvtalen
- 216 • ha bredbånd i hele landet

217

218 **5. En velferdskommune med digitale løsninger**

219 Digitalisering forenkler og forbedrer hverdagen vår. Økt digitalisering og ny teknologi er ikke et mål i
220 seg selv. Det er et verktøy som reduserer avstander og skaper bedre velferdstjenester for
221 innbyggerne.

222

223 *Enklere hverdag*

224 Høyrestyrte kommuner skal være offensive brukere av digitale løsninger og innovativ teknologi, fordi
225 det forenkler folks hverdag, forbedrer velferdstjenestene og bidrar til nye jobber og økt verdiskaping.
226 Når en innbygger kan få helautomatiske tjenester gjennom digitale løsninger, kan en annen
227 innbygger få mer tid med kommunens ansatte. Høyre vil:

- 228 • at digitalisering skal gjøre det enklere for innbyggerne å ha kontakt med kommunen og få
229 tjenestene de har behov for
- 230 • forsterke samarbeidet mellom stat og kommune om digitalisering, klart språk og andre
231 tiltak som fremmer brukerorientering, innovasjon og effektivitet
- 232 • at kommunen skal bidra til utvikling av digitale programvarer gjennom innovative innkjøp

233

234 *Digital inkludering og kompetanse*

235 Digitale løsninger utfordrer kommunen som arbeidsplass. Det må også gis opplæring og støtte til
236 mennesker som av ulike grunner har lav digital kompetanse. Høyre vil:

- 237 • sørge for god digital hjelp og opplæring til de som ikke mestrer digitale verktøy, slik at alle
238 inkluderes i den digitale hverdagen
- 239 • at kommunene gjennomfører interne revisjoner og risiko- og sårbarhetsanalyser for å ivareta
240 personvern at kommunene tilrettelegger for kompetanseutvikling for ansatte, slik at ingen
241 går ut på dato på grunn av manglende kunnskap eller kompetanse